

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobce: **X. Y.**, narozený dne X
bytem X

zast. opatrovníkem advokátkou Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímálovou
sídlem Myslíkova 2020/4, 120 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 6. 2022, č. j. OAM-963/ZA-ZA11-ZA10-2021

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze domáhá přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 6. 2022, č. j. OAM-963/ZA-ZA11-ZA10-2021, kterým bylo rozhodnuto, že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

II. Žalobní body

2. Žalobce v žalobě uvedl, že byl pronásledovaný pro zastávání určitých politických názorů. V Rusku dochází k masovému porušování lidských práv. Zastrasování a pronásledování občanů v opozici proti vládě je na denním pořádku. Žalobce pronásledovaly ruské tajné služby za uplatňování politických práv a svobod, vystupoval ve prospěch opozičního politika Navalného a šířil články o korupci v Rusku. Stal se obětí justiční psychiatrie, kterou běžně používaly úřady v dobách Sovětského svazu k umlčování disidentů. Skončil jako mnozí opoziční ruští politici v psychiatrické léčebně. Byl do ní umístěn krátce poté, co ho vyslechla policie kvůli politickým aktivitám.
3. Rozhodnutí žalovaného žalobce považuje za nezákonné a nepřezkoumatelné kvůli vadám předcházejícího správního řízení. Správní řízení je soubor pravidel, kterými se správní orgán při rozhodování musí řídit. Správní orgán je povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci. V rozporu s tímto celé řízení bylo jednostranné a neobjektivní. Žalovaný porušil svou povinnost postupovat řádným procesním postupem v souladu s právním řádem, se zásadami a principy činnosti správních orgánů. Podle názoru žalobce žalovaný své rozhodnutí nedostatečně odůvodnil a vyložil zákon chybně. Žalobce dále v žalobě dále uvedl, že má za to, že byl v řízení o udělení mezinárodní ochrany zkrácen na svých právech. Žalobce dále namítal, že informace použité žalovaným nejsou aktuální.
4. Žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný se azylovým příběhem žalobce do detailu zabýval a dospěl k závěru, že v individuálním případě žalobce nebyly splněny podmínky pro udělení žádné z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný plně odkázal na své vydané rozhodnutí ve věci. Žalobce ve své žalobě nepředkládá ani jeden konkrétní žalobní bod, na který by mohl správní orgán adekvátně a konkrétně reagovat. Žalovaný tak uzavřel, že napadené rozhodnutí obecně namítanými vadami netrpí a je plně v souladu s platnou legislativou. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítl.

IV. Obsah správního spisu

6. Žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany dne 16. 11. 2021. Dne 8. 12. 2021 poskytl údaje k podané žádosti. Ke svému politickému přesvědčení uvedl, že vystupoval ve prospěch Navalného, pomáhal organizovat stravování demonstrantů. Samotného Navalného neznal. Účastnil se mítinků, byl zbit. Násilím ho poslali do psychiatrické nemocnice, kde byl 4 roky. Jinak politicky aktivní nebyl. Nikdy nebyl členem žádné politické strany. Posledním místem žadatelova bydliště ve vlasti byla psychiatrická nemocnice ve městě V., kde měl tam také registrovaný pobyt. Poprvé do ČR přijel asi v roce 1996 a žil tady s rodiči. Strávil zde asi 1 rok a pak se vrátil do Ruské federace. Poté přijel do ČR asi ještě čtyřikrát nebo pětkrát, naposledy před 6 lety. Jezdil sem za matkou, která žije v Praze. Ještě má dvě sestry s českým občanstvím. Naposledy žadatel vycestoval

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

- z vlasti dne 11. 11. 2021 na základě řeckého turistického víza. Cestoval letecky z V. do Moskvy a pak přes Řecko a Itálii do ČR. Ke svému zdravotnímu stavu uvedl, že má invaliditu II. stupně, trpí schizofrenií. Jinak je zdravý, nemá žádná omezení ani zvláštní potřeby. Za důvod své žádosti o mezinárodní ochranu označil skutečnost, že se nechce znovu ocitnout v psychiatrické nemocnici. Uvedl, že pokud člověka chytí a zatknou, pošlou ho na 72 dní do psychiatrické nemocnice, kde mu píchají injekce, které se z hlediska lidských práv považují za mučení. Jiné důvody žádosti nemá.
7. Při pohovoru dne 8. 12. 2021 žadatel objasnil svoji obavu z opětovného umístění v psychiatrické nemocnici. Vypověděl, že existuje možnost, že když bude na ulici a zatknou ho, tak ho znovu pošlou do psychiatrické léčebny. Za důvod svého možného zatčení označil svoji politickou aktivitu, účast na mítincích Navalného proti režimu Putina.
 8. Jmenovaný se zúčastnil dvou mítinků v Moskvě, jednoho v roce 2015 a následně ještě jednoho, ale datum jeho konání si už nepamatuje. Těchto mítinků se dle žadatele účastnily stovky tisíc osob. Dále se účastnil mítinku ve V., ale přesné datum konání si už rovněž nepamatuje. Asi to bylo před 4 lety, než byl poslán na psychiatrii. Dodal, že mu tam násilím píchali Galaperidol, má problémy s pamětí. Když vyhlásil hladovku, tak ho násilím krmili skrz nos krupicovou kaší s mlékem. Ústa měl zavřená, nechtěl jíst.
 9. Následně jmenovaný potvrdil, že se zúčastnil pouze uvedených tří mítinků. Tyto pak popsal tak, že na nich mávali plakáty, vykřikovali hesla proti Putinovi. Mítinky se konaly na podporu Navalného. V Moskvě se konaly na náměstí Bolotnaja a pak na náměstí Puškina. Vystupoval tam např. Vladimír Žilinovský, byl tam i nějaký popový muzikant a další. Policie mítinky následně rozehnala. Svoji roli na mítincích popsal žadatel tak, že měl plakát a vykřikoval hesla na podporu Navalného. Pokaždé byl prostým účastníkem.
 10. Na dotaz ohledně jím uvedeného stravování uvedl, že dostávali peníze, za které nakoupili jídlo, které pak dávali demonstrujícím. Kdo peníze poskytoval, žadatel neví, ale dle jeho tvrzení pocházely peníze od Navalného. Na dotaz správního orgánu, jak se k té činnosti dostal, žadatel odpověděl, že je aktivista, vedl aktivní politický život, chodí na mítinky, sleduje na internetu okolnosti, co se týká Navalného. Chodil na party, kde byl ve styku s mladými lidmi. Tam se seznámil s lidmi, kteří mu pak dali peníze na potraviny pro demonstranty. Počátek této své aktivity datoval žadatel na rok 2012 s tím, že pak se účastnil mítinků.
 11. Od roku 2013 ho začali posílat do psychiatrické léčebny. Byl tam asi sedmkrát. Dohromady tam strávil asi 4 roky. Politicky aktivní byl do roku 2018, kdy ho poslali do psychiatrické nemocnice a sebrali mu telefon, víc se už o politiku nezajímal. Jiným způsobem žadatel politicky ani veřejně aktivní v Rusku nebyl.
 12. Ke svým hospitalizacím v psychiatrické léčebně uvedl, že poprvé k tomu došlo v roce 2013. Byl na mítinku v Moskvě, kde ho policisté zbili, pak ho ošetřili a následně pustili. Odjel z Moskvy a začal slyšet v hlavě hlasy, projevila se u něj schizofrenie. V roce 2013 se tam poprvé ocitl, protože jeho babička přivolala sanitku, neboť mu bylo špatně. Začal slyšet hlasy, protože ho policisté bouchli obuškem do hlavy. Zbili ho na demonstraci, ošetřili, pustili, pak odjel, bylo mu špatně, slyšel hlasy, babička mu zavolala sanitku a lékař ho pak poslal do léčebny. Strávil tam 70 dní, pak ho propustili. Disponuje lékařskými zprávami, které jeho zdravotní stav dokládají. Má lékařskou zprávu, kterou obdržel při posledním propuštění z léčebny, potvrzující že je invalida II. stupně.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

13. Následně správní orgán konfrontoval žadatele s rozpory v jeho výpovědi, neboť výše uvedl, že se účastnil tří mítinků, přičemž první se konal v roce 2015, ale nyní hovoří o mítinku v roce 2013. Jmenovaný odpověděl, že mluvil o třech mítincích, ale byl na mítinku také v roce 2013. Za důvod, proč to neuvedl dříve, když byl přímo dotázán, označil problémy s pamětí. Následně vypověděl, že ho policisté na mítinku v roce 2013 zbili z toho důvodu, že kladl odpor, házel lahve. Šli skrz zátarasy na Kreml, aby sesadili vládu. Přiběhla policie a zbila je. Odvedli je do policejních vozů. Žadatele odvezli do nemocnice na vyšetření a pak ho propustili. Dle žadatele tehdy mnoho demonstrantů zatkli a odvezli na policejní stanici, žadatel ale zadržen nebyl. Nebyl na policejní stanici, byl pouze v nemocnici na ošetření. Nebylo proti němu zahájeno trestní ani přestupkové řízení. Podle žadatele policisté asi nechtěli být zodpovědní za jeho zranění. Kromě tohoto napadení neměl žadatel žádné další potíže s ruskými státními orgány nebo bezpečnostními složkami. Pouze byl posílán do psychiatrické léčebny. K dotazu, kdo ho tam posílal, jmenovaný uvedl, že párkrát přivolala lékaře babička, když slyšel v hlavě hlasy. Jednou, asi před 4 nebo 5 lety, ho zastavili policisté na ulici a chtěli, aby podstoupil test na alkohol a drogy, a když byl negativní, tak ho poslali do psychiatrické léčebny. Žadatel se dle svého tvrzení nechoval nijak divně, šel po chodníku. Naposledy byl žadatel hospitalizován v psychiatrické léčebně před 4 lety. Podle něj ho tam drželi 2 roky „jen tak“. Když začal být proti tomu, dali to k soudu, který rozhodl o dalším léčení na dva roky. Rozhodnutí soudu není schopen doložit, soud ale rozhodl na základě lékařské zprávy. Byla mu diagnostikována schizofrenie 2. stupně. Existují čtyři stupně, první je nejhorší a on má druhý. Dle žadatele lékaři nedodržovali správný režim léčby. Píchali mu injekce, ale nedávali mu další léky, které měli. Z nemocnice ho propustili v říjnu 2021.
14. Matka mu pak poslala pozvání do ČR a zařídila vízum. Kvůli očkování mu zařídila řecké vízum, protože ČR neuznává ruskou vakcínu, ale Řecko ano. Jmenovaný užívá léky Galaperidol, Cyklodol a Zaliptin. Dovezl si je z Ruska. Předepsal mu je lékař, když ho propouštěl z léčebny. Má jich ještě dostatek, ale chtěl by se obrátit na lékaře v ČR, aby mu předepsal „lehčí prášky“. Galaperidol užívá žadatel jednu injekci za 14 dní, Cyklodol 3 tablety denně a Zaliptin jednu tabletu na noc. Jmenovaný potvrdil, že by mohl pokračovat v léčbě svého onemocnění v Rusku a např. docházet k lékaři ambulantně. Musel by si ale chodit do nemocnice pro léky. Matka mu pak ale řekla, že se má raději léčit v ČR.
15. Ani v roce 2016, když byl v ČR, neměl žádné problémy kvůli tuzemským či jiným sociálním vazbám na území ČR nebo jiného státu EU. V ČR pobývá na základě povolení k trvalému pobytu jeho matka. Jeho sestry jsou české státní příslušnosti, ale žijí v Anglii. V Rusku má žadatel v současné době jen vzdálené příbuzné, jeho babička zemřela.
16. Žalobce dále uvedl, že když byl v říjnu 2021 propuštěn z léčebny, žil několik dní u nevlastního bratrance v Moskvě. Čekala tam na něj matka. Pak se přestěhovali k příbuzným do města S. v N. oblasti, kde byl i registrovaný k pobytu. Byl tam až do odjezdu z vlasti. Na dotaz, co bylo konkrétní příčinou jeho odjezdu, uvedl, že neměl jinou možnost, dřív nebo později by zase skončil v psychiatrické léčebně. V S. žadatel žádné potíže neměl, pobýval tam jen dva týdny. Podání žádosti o mezinárodní ochranu mu poradila matka.
17. Žadatel doložil správnímu orgánu výpis ze zdravotní karty.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

18. Ve správním řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je obava z umístění do psychiatrické léčebny v Rusku.
19. Žalovaný vycházel ze zprávy Informace OAMP Ruská federace - Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 17. 6. 2021, ze zprávy Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) - Přehled údajů o zemi za rok 2020 – Rusko (publikováno v roce 2021), z Informace OAMP - Ruská federace - Postavení policie v Ruské federaci ze dne 15. 3. 2022, ze Zprávy Freedom House - Svoboda ve světě 2022 - Ruská federace, ze dne 16. 3. 2022, Informace OAMP - Ruská federace - Systém registrace místa pobytu, 29. 3. 2022, z Informace MZV ČR, č. j. 100570-6/2020-LPTP ze dne 9. 4. 2020 - Ruská federace - Péče v rámci sociálního zdravotního systému o osoby s psychickými problémy či onemocněním nevyžadujícím hospitalizaci, Hospitalizace v psychiatrických zařízeních a z Informace MZV ČR, ze dne 19. 4. 2022 - Ruská federace - Poskytování psychiatrické péče. Dále si správní orgán obstaral výpis ze zdravotní dokumentace žadatele od zdravotnického zařízení Ministerstva vnitra, Příjímacího střediska Zastávka.
20. Jako doplnění podkladů pro rozhodnutí žalobce doložil zprávu o psychiatrickém vyšetření ze dne 18. 5. 2022 a listiny o nabytí státního občanství sester. Dále žadatel doložil opis o registraci manželství jeho rodičů, aby bylo zřejmé, že se jeho matka dříve jmenovala R. Dále doložil opis lékařského potvrzení ze dne 2019 a rodný list ze dne 19. 3. 2020.
21. Žalovaný v napadeném rozhodnutí shledal, že žadatel v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován.
22. Žalobce uvedl, že byl v Rusku politicky aktivní, a to v období let 2012 až 2018. Nejprve měl za peníze poskytnuté od neznámých osob, se kterými se seznámil na večíрку, nakupovat a rozdávat potraviny demonstrantům. Následně se měl účastnit mítinků. V roce 2013 byl na mítinku v Moskvě, kde byl zbit policisty, protože kladl odpor, házel lahve, šli skrz zátarasy směrem na Kreml, aby sesadili vládu, v Moskvě se pak zúčastnil ještě dalších dvou mítinků, jednoho v roce 2015 a poté ještě jednoho, ale neví, kdy přesně to bylo. Jednoho mítinku se zúčastnil také ve V., asi v roce 2017. Tyto tři mítinky se konaly proti režimu Putina, resp. na podporu Navalného. Jmenovaný neměl na mítincích žádnou specifickou roli, byl na nich přítomen jako prostý účastník. V souvislosti se svojí politickou aktivitou však jmenovaný kromě jednoho zbití na demonstraci nečelil žádným jiným potížím ze strany ruských bezpečnostních složek či jiných státních orgánů. Proti jmenovanému nebylo v Rusku nikdy zahájeno trestní řízení, dokonce ani žádné přestupkové řízení. Jmenovaný si zcela bez problémů vyřídil cestovní doklad, rovněž tak bez sebemenších obtíží opustil území Ruské federace, a to jak při jeho aktuálním vycestování v listopadu 2021, tak i v roce 2016.
23. Žalovaný konstatoval, že jednání, kterému měl dotyčný ve vlasti čelit, nelze podřadit pod pronásledování ve smyslu zákona o azylu, a to jak s ohledem na jeho ojedinělost, tak i jeho nedostatečnou intenzitu.
24. Měl být pouze jednou zbit příslušníky policie. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že nechce toto jednání vůči žadateli bagatelizovat, nelze je však podřadit pod pronásledování podle zákona o azylu. Jednalo se o jednorázovou záležitost. Dotyčnému navíc byla poskytnuta nezbytná lékařská péče, byl transportován do nemocnice.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

Žádnému dalšímu negativnímu jednání podroben nebyl. V souvislosti s účastí na demonstraci nebyl vystaven žádnému postihu, nebyl ani zadržen na policejní stanici, ani proti němu nebylo zahájeno žádné řízení, trestní ani přestupkové.

25. Správní orgán zdůraznil, že žalobce svou situaci neřešil, nepodal na chování policistů stížnost, nedomáhal se nijak ochrany svých práv. Žalovaný v této souvislosti poukázal na závěry Informace OAMP – Postavení policie v Ruské federaci ze dne 15. 3. 2022. Žalobce v ČR pobýval v roce 2016, následně se ale vrátil zpět do Ruska. Pokud se žalobce skutečně cítil v Rusku ohrožen, mohl o udělení mezinárodní ochrany požádat již v roce 2016.
26. Žalovaný dále hodnotil hospitalizace žalobce v psychiatrickém zařízení. Shledal, že k hospitalizacím nedošlo z azylově relevantních důvodů, nýbrž z důvodu špatného zdravotního stavu žalobce a jeho psychických problémů, kdy slyšel v hlavě hlasy a trpěl halucinacemi. Lékaře žalobci vždy volala babička, v jednom případě byl poslán do léčebny na základě podnětů policistů, kteří ho zastavili na ulici. O umístění žadatele do psychiatrické léčebny rozhodoval lékař, o jeho setrvání v léčebně soud. Žalobci byla diagnostikována schizofrenie II. stupně, není důvod, proč by se státní orgány měly na žalobce zaměřit a po návratu jej poslat do psychiatrické léčebny. Žalobce byl naposledy z léčebny propuštěn v říjnu 2021, stanovenou medikaci dodržuje, v ČR pak dne 18. 5. 2022 podstoupil cílené psychiatrické vyšetření, při němž bylo stanoveno, že trpí paranoidní schizofrenií, aktuálně s dominujícími negativními příznaky, zeslabenými normálními funkcemi, co se týká emocí (je emočně plochý, apaticko-hypobulický, sociálně stažený), tak i myšlení (které je pomalé a jednoduché). Dotyčný je klidný, pasivní, netrpí bludy, halucinacemi, nemá poruchy vnímání, není paranoidní. Je bez klinických známek hlubší psychopatologie, bez agrese. Při vyšetření byla předepsána stejná medikace jako v Rusku. Není tedy dán důvod k další hospitalizaci.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

27. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
28. Soud ve věci nařídil jednání, ke kterému předvolal žalobce i ustanovenou opatrovnici. Opatrovnice žalobce uvedla, že se žalobce pokusila kontaktovat, avšak vždy bez odezvy. K nařízenému jednání se žalobce nedostavil. Jednání bylo nařízeno na den 1. 6. 2023, v 9:00 hod, doručení je žalobci vykázáno dne 9. 5. 2023. Dne 1. 6. 2023 v 8:55 hod byla do podatelny soudu bez průvodního dopisu doložena lékařská zpráva, že žalobce byl 31. 5. 2023 ošetřen, je ve stavu nemoci a je doporučený týden klidový režim v domácím prostředí. Vzhledem ke skutečnosti, že ke zprávě nebyla přiložena žádost o odročení jednání ani omluva z nařízeného jednání, podatelna nemohla předpokládat, že je o této zprávě obratem třeba informovat soudce v jednací síni. Soudce informaci o této lékařské zprávě obdržel po skončení jednání.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

29. Soud konstatuje, že žalobce sice doložil lékařskou zprávu, zároveň však nepožádal o odročení nařízeného jednání ani soud, ani takový požadavek nesdělil ustanovené opatrovnici, která byla jednání přítomna. Omluva neúčasti u jednání sama o sobě nezahrnuje žádost o odročení jednání (srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 11. 1993, sp. zn. 2 Cdo 90/93, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 1996, sp. zn. 2 Cdon 369/96).
30. Z datace lékařské zprávy je dále zřejmé, že žalobci nic nebránilo o své zdravotní indispozici informovat soud již dříve.
31. Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 3. 6. 2004, sp. zn. II. ÚS 102/03 obecně nelze omluvu z jednání spojenou s žádostí o odročení jednání, podanou telefonicky 35 minut před zahájením jednání, považovat za podanou včas. Na druhou stranu je nutné vždy přistupovat k závěrům o té které skutečnosti s přihlédnutím k okolnostem daného případu.
32. Lze tedy v první řadě konstatovat, že z pouhého doložení lékařské zprávy nelze dovodit vůli žalobce požádat také o odročení jednání, zvláště za situace, kdy zpráva byla přinesena na podatelnu soudu pět minut před zahájením jednání, na tuto skutečnost nebyli pracovníci podatelny upozorněni, nadto mohla být omluva předána přímo soudci v jednacím síni, kde byl přítomen i tlumočník. Informace o zdravotní indispozici pak nebyla ani včasná, neboť žalobce navštívil praktického lékaře den před nařízeným jednáním, lékařskou zprávu pak doložil pouhých pět minut před zahájením jednání.
33. Podmínky pro konání jednání v nepřítomnosti žalobce tak byly splněny.
34. Městský soud se nejdříve zabýval otázkou, zda žaloba obsahuje žalobní body. Přihlédl přitom k rozsudkům Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 8. 2020, č. j. 7 Azs 112/2020-46, a ze dne 16. 7. 2021, č. j. 7 Azs 124/2021-40. V obou těchto případech byla žaloba formulována obdobně jako v posuzovaném případě, přičemž Nejvyšší správní soud shledal, že uvedené důvody dosahují standardů, které rozšířený senát dle rozsudku ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, požaduje od žalobců při formulaci žalobních bodů. Jak uvedl Nejvyšší správní soud, některá z žalobních tvrzení umožňují podanou žalobu uchopit a přezkoumat, byť se tak následně může stát v míře přímo úměrné obecnosti žalobních tvrzení, pokud nebudou následně upřesněna. Dle Nejvyššího správního soudu míra obecnosti vypořádání uplatněných žalobních bodů se odvíjí od případné procesní aktivity stěžovatelů, kteří sami či s kvalifikovanou pomocí žalobní body upřesní či nikoli.
35. Žalobce v žalobě uvedl, že byl pronásledovaný pro zastávání určitých politických názorů, žalobce pronásledovaly ruské tajné služby za uplatňování politických práv a svobod, vystupoval ve prospěch opozičního politika Navalného a šířil články o korupci v Rusku. Stal se obětí justiční psychiatrie, kterou běžně používaly úřady v dobách Sovětského svazu k umlčování disidentů. Skončil jako mnozí opoziční ruští politici v psychiatrické léčebně. Byl do ní umístěn krátce poté, co ho vyslechla policie kvůli politickým aktivitám. Z podané žaloby je tak zřejmé, že žalobce namítal nesprávné posouzení svého azylového příběhu žalovaným, žalovaný nesprávně dovodil, že žalobce ve vlasti pronásledován nebyl.

36. Podle § 12 písm. a) zákona o azylu *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod.*
37. Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu *pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*
38. Žalobce ke svým politickým aktivitám vypověděl, že politicky aktivní měl být od 2012 do 2018, pak už se o politiku nezajímal. V roce 2013 a 2015 se účastnil mítinků v Moskvě, pak ještě jednoho ve V., asi 4 roky před hospitalizací v psychiatrické léčebně. V roce 2013 ho při demonstraci zbili policisté, pak ho odvezli na vyšetření do nemocnice, nebyl zadržen, nebylo proti němu následně vedeno žádné řízení. Pokud popisoval, že vedl politicky aktivní život, uvedl, že chodil na mítinky a sledoval na internetu okolnosti ohledně Navalného. Také chodil na párty s mladými lidmi. Kupoval jídlo, které rozdával demonstrujícím.
39. Ke svým hospitalizacím vypověděl, že poprvé byl hospitalizován v psychiatrické léčebně v roce 2013, naposledy byl propuštěn v říjnu 2021. Poprvé se u něj projevila schizofrenie poté, co odjel z Moskvy, kde ho zbili policisté, začal slyšet v hlavě hlasy, babička mu zavolala sanitku, lékař ho poslal do léčebny. Po 70 dnech žalobce pustili. Žalobce dále vypověděl, že několikrát přivolala lékaře babička, když slyšel v hlavě hlasy. Jednou ho zastavili policisté náhodně na chodníku, chtěli, aby podstoupil test na alkohol a na drogy, pak ho poslali do psychiatrické léčebny. Žalobce uvedl, že naposledy byl hospitalizován před čtyřmi roky, po dvou letech byl proti svému dalšímu setrvání v léčebně, rozhodoval tedy ve věci soud na základě lékařských zpráv. Žalobci byla těmito zprávami diagnostikována schizofrenie 2. stupně. Žalobce měl za to, že ho lékaři neléčili správně, píchali mu injekce, ale nedávali mu další léky, které měli. Z nemocnice ho propustili v říjnu 2021, matka mu pak zařídila vízum. Žalobce popsal, jakou bere medikaci, tu dostal při propuštění z léčebny, léky stále má k dispozici. Ve vlasti by se dále mohl léčit ambulantně, uvedl, že podle názoru matky by se měl raději léčit v ČR. Byl v ČR již v roce 2016, žádné potíže s vycestováním neměl ani tehdy, ani nyní.
40. Žalobce z popsaného dovozuje, že byl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. Soud shrnuje, že v průběhu let 2012 až 2018, kdy žalobce udává svou politickou aktivitu, se zúčastnil toliko tří mítinků, a to jako řadový demonstrant, podílel se na rozdávání jídla demonstrantům. Jinak politicky aktivní nebyl. Pokud žalobce v žalobě tvrdil, že šířil články na podporu Navalného, o tomto při svém pohovoru nehovořil, v žalobě pak nijak nevysvětluje proč a ani toto své tvrzení nijak nedokládá. Obdobně žalobce v žalobě tvrdí, že jej pronásledovaly ruské tajné služby, o těchto skutečnostech však v průběhu pohovoru nehovořil, opět nijak podrobněji toto své tvrzení a důvody, proč je uvádí až v žalobě, nerozebírá. Konečně v žalobě tvrdí, že jej policie vyslýchala kvůli jeho politickým aktivitám, následně měl být umístěn do psychiatrické léčebny. Toto je také zcela nové tvrzení. Pokud šlo o situaci v roce 2013, soud konstatuje, že žalobce vypověděl, že byl při demonstraci zbit, zadržen však nebyl, neuváděl ani, že by byl vyslechnut. Podle výpovědi byl žalobce zbit na demonstraci policisty, následně odvezen v policejním voze na ošetření do nemocnice a následně byl propuštěn. Soud tak musí konstatovat, že žalobce ani tyto skutečnosti při pohovoru neuvedl.

41. Soud hodnotil obezřetně vyjádření žalobce, neboť si je vědom, že žalobce uvedl, že trpí schizofrenií a má potíže s pamětí, avšak pokud si žalobce po pohovoru vybavil dodatečně nějaké skutečnosti, bylo na místě toto podrobněji vysvětlit, nové skutečnosti namítané v žalobě jsou pak zcela obecného rázu, bez uvedení bez jakýchkoli důkazů a bez porobností, které by mohly být blíže hodnoceny.
42. Soud účast na demonstraci v roce 2013, 2015 a jedné nedatované vyhodnotil jako uplatňování politických práv žalobce. V roce 2013 byl žalobce při demonstraci v Moskvě zbit obuškem do hlavy. Následně mu bylo poskytnuto lékařské ošetření, žádné další následky účast na demonstraci pro žalobce neměla, nebylo proti němu vedeno žádné řízení, neměl nadále jakékoli obtíže. Soud po zvážení všech okolností shledal, že v případě žalobce nedosahovalo jednání státních orgánů intenzity pronásledování. Byť došlo k násilí, šlo v průběhu mnoha let o jednorázovou záležitost, k události došlo v roce 2013, následně žalobce neměl žádné potíže s ruskými státními orgány, kvůli účasti na demonstraci nebyl trestně stíhán, věc nebyla řešena ani jako přestupek, kvůli účasti nebyl ani vyslýchán. Zároveň žalobce bez jakýchkoli obtíží vycestoval do ČR v roce 2016 i v roce 2021. Lze také předpokládat, že by žádost o mezinárodní ochranu podal již v roce 2016, pokud by se obával návratu do vlasti z důvodu své účasti na demonstraci v roce 2013 a následné hospitalizaci v psychiatrické léčebně. K žádným dalším významným událostem později v jeho životě nedošlo. K motivaci podání žádosti o mezinárodní ochranu soud dodává, že žalobce vypověděl, že mu toto poradila matka s tím, že by pro žalobce bylo lepší se léčit v ČR. Zároveň však žalobce v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany nenamítal, že lékařská péče pro něj není v zemi původu dostatečná, nenamítá to ani v žalobě.
43. Pokud žalobce v žalobě spojuje účast na demonstracích s pobytem v psychiatrické léčebně, tyto skutečnosti z pohovoru nevyplývají. Po demonstraci, ke které došlo k násilí na žalobci, žalobce popsal další dění tak, že odjel z Moskvy ke své babičce, začal slyšet v hlavě hlasy, proto mu babička zavolala sanitku, na základě rozhodnutí lékaře byl žalobce hospitalizován. Z pohovoru pak plyne, že i v dalších případech byla hospitalizace důsledkem zhoršení zdravotního stavu žalobce a byla iniciována jeho babičkou. Pouze v jednom případě žalobce poslali do léčebny policisté, když ho zastavili na ulici při náhodné kontrole. Žalobce neuváděl nic, co by naznačovalo jakoukoli souvislost s účastí na demonstracích či s jakoukoli jeho politickou aktivitou. Žalobce nejdříve pobýval v léčebně dobrovolně, následně pak o jeho setrvání v léčebně rozhodoval soud na základě lékařských vyšetření.
44. Jde-li o nedostatky v oblasti dodržování základních práv a svobod v zemi původu, judikatura Nejvyššího správního soudu zdůrazňuje, že pokud je určitý stát z hlediska dodržování lidských práv problematickou zemí, neznamená to nutně, že kterýkoli občan takovéto země je tomuto negativnímu vlivu vystaven (rozsudek ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004-79). Špatná ekonomická situace v zemi původu, nespokojenost se stavem dodržování lidských práv, či původ žadatele ze země s nedemokratickým či autoritativním režimem, nejsou samy o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (rozsudek ze dne 21. 11. 2003, č. j. 7 Azs 13/2003-40).
45. Byť tedy obecně může ve státech s nedemokratickým režimem a s nedostatky v oblasti dodržování lidských práv dojít k potírání politických odpůrců režimu zavíráním do psychiatrických léčeben, nic nenaznačuje, že šlo i o případ žalobce. Žalobce sám uvedl, že trpí těžší formou schizofrenie, nepopírá, že závažné zdravotní obtíže měl a že léčbu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

jeho zdravotní stav vyžadoval (dokonce měl za to, že v léčbě měl dostávat i další léky, než mu byly podávány), nic nenasvědčuje souvislosti jeho hospitalizací s politickými aktivitami (které nadto byly ve velmi omezeném rozsahu). Pokud žalobce uváděl, že mu v léčbě byly násilím píchány injekce Galaperidolu, tyto injekce užívá žalobce dobrovolně i v současné době, lze tedy předpokládat, že mu tato léčba byla stanovena adekvátně. Žalovaný správně shledal, že podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu nebyly naplněny.

46. Opatrovnice dále měla za to, že žalobci by měl být udělen humanitární azyl, neboť žalobce trpí schizofrenií. Žalovaný při svých úvahách o udělení humanitárního azylu zejména zohlednil, že žalobce trpí schizofrenií a že mu v Rusku byla v Rusku přiznána invalidita II. stupně.
47. K otázce udělení humanitárního azylu se Nejvyšší správní soud vyjádřil v usnesení ze dne 21. 2. 2018, č. j. 1 Azs 329/2017-28, ve kterém uvedl, že: *„smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“* (K tomu rovněž viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55.)
48. Ze závěrů judikatury je zřejmé, že za důvod hodný zvláštního zřetele, pokud jde o zdravotní stav žadatele, lze pro účely udělení humanitárního azylu považovat toliko zvlášť těžké postižení nebo onemocnění. Z obsahu správního a soudního spisu, a to zejména z předložených lékařských zpráv, nicméně nevyplývá, že by žalobcova nemoc dosahovala takové intenzity, jež by odůvodňovala udělení azylu z humanitárních důvodů. Žalobcův zdravotní stav nevyžaduje specializovanou či ve vlasti nedostupnou léčbu, žalobce sám uváděl, že je pro něj možné se léčit i ve vlasti. Nelze též přehlédnout, že žalobce sám netvrdil, že by jeho zdravotní stav byl závažný, a to ani ve správním řízení, ani v podané žalobě. Motivací žalobce k podání žádosti o mezinárodní ochranu pak byla skutečnost, že mu jeho matka poradila, že bude mít lepší se léčit zde, než v Ruské federaci. Podle lékařské zprávy ze dne 18. 5. 2022 je žalobce bez klinických známek hlubší psychopatologie, bez agrese v jakémkoli směru, lucidní, orientovaný, bez poruch vnímání a bez paranoidity, zároveň však vyžaduje dohled a vedení, stav odpovídá omezení způsobilosti. Z pohovoru vyplynulo, že žalobce má příbuzné ve městě S., kde pobýval před svým odjezdem, pomoci mu může také jeho matka, která je také ruská státní příslušnice, nebyly zjištěny žádné okolnosti, které by jim bránily ve společném návratu do Ruské federace. V Moskvě má pak nevlastního otce. Žalobce dále připouštěl, že je pro něj lékařská péče dostupná i v Rusku. Soud v této souvislosti nesouhlasí toliko se závěrem žalovaného, že je žalobce aktuálně práceschopný, tento závěr nemá ve spise oporu, je zřejmé, že pokud byla žalobci přiznána invalidita II. stupně na dobu neurčitou, jsou jeho pracovní schopnosti zřejmě sníženy. Žalobce uvedl, že příležitostně pracoval pouze do poslední hospitalizace, tedy zhruba do roku 2017, potvrzení o invaliditě je pak

ze dne 27. 2. 2019 (když není ze zprávy zřejmé datum jejího vzniku). Žalovaný nicméně v napadeném rozhodnutí správně uzavřel, žalobce bude moci po návratu do vlasti čerpat stejné výhody ze systému sociálního zabezpečení a sociální péče jako kterýkoli jiný občan. Zároveň žalobce na případnou hrozbu finanční nouze nepoukazoval ani ve správním řízení, ani v řízení před soudem, nelze z ničeho dovodit, že jeho finanční situace by měla být natolik závažná, aby bylo nehumánní mu azyl podle § 14 zákona o azylu neudělit.

49. Je tedy zřejmé, že žalobce sice trpí psychickým onemocněním, na straně druhé však není jeho situace natolik zjevně a nesnesitelně tíživá, že by bylo možno hovořit o tom, že by nepřiznání humanitárního azylu bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného.
50. Soud v této souvislosti neprovedl navrhovaný výslech žalobce, neboť nebylo tvrzeno, že by zdravotní stav žalobce byl v době rozhodování žalovaného závažnější, než bylo popsáno ve zprávě, či že by situace žalobce byla v určitých konkrétních aspektech tíživější, než je popsáno v napadeném rozhodnutí, zároveň se žalobce k jednání nedostavil (a o odročení jednání nepožádal).
51. Soud konečně zdůrazňuje, že v případě přezkumu humanitárního azylu se uplatní § 75 odst. 1 s. ř. s., podle něhož správní soudy obecně vycházejí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, na humanitární azyl nedopadá čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice (k tomu např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2018 č. j. 5 Azs 201/2017-37).
52. Pokud žalobce namítal neaktuálnost podkladů, tato námitka zůstala ve zcela obecné rovině, vzhledem k obsahu žalobních námitek není zřejmé, které konkrétní zprávy mohl mít žalobce na mysli a v jakém směru neaktuálnost namítá, v žalobě na žádné aktuálnější zprávy nepoukazuje. Tuto námitku tak nelze vypořádat. Stejně tak další obecné odkazy v žalobě na porušení jednotlivých ustanovení nepředstavují žalobní bod (srov. např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 10 Azs 65/2017-72).
53. Z uvedených důvodů soud žalobu zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
54. Žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému nevznikly náklady nad rámec běžné úřední činnosti, žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 věta první, § 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 1. června 2023

JUDr. Lenka Loudová v. r.

samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.